

Tehillim- Psalms for the Ages - Chapter 30 (Part III)

לענ' שלום ישעיה ז"ל בן ר' יצחק מרדכי פישל

WIT 5/28/14

1. תהלים פרק ל

א מזמור שיר חנכת הבית לדוד: ב ארוממך יהוה כי דליתני ולא שמחת איבי לי: ג יהוה אלהי שנעתי אליך ותרפאני: ד יהוה העלית מן שאול נפשי חיייתיני מירדתי [מירדתי] בור: ה זמרו ליהוה חסידיו והודו לזכר קדשו: ו כי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילין פכי ולבקר רנה: ז ואני אמרתי בשלוי בל-אמוט לעולם: ח יהוה ברצונך העמדתה להררי עז הסתרת פניך הייתי נבהל: ט אליך יהוה אקרא ואל-אדני אתחנן: י מה-בצע בדמי ברדתי אל-שחת היודך עפר היגיד אמתך: יא שמע-יהוה וחנני יהוה הנה עזר לי: יב הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה: יג למען | יזמרה כבוד ולא ידם יהוה אלהי לעולם אודה:

1. A psalm; a song of dedication of the House, of David. 2. I will exalt You, O Lord, for You have raised me up, and You have not allowed my enemies to rejoice over me. 3. O Lord, I have cried out to You, and You have healed me. 4. O Lord, You have brought my soul from the grave; You have revived me from my descent into the Pit. 5. Sing to the Lord, His pious ones, and give thanks to His holy name. 6. For His wrath lasts but a moment; life results from His favor; in the evening, weeping may tarry, but in the morning there is joyful singing. 7. And I said in my tranquility, "I will never falter." 8. O Lord, with Your will, You set up my mountain to be might, You hid Your countenance and I became frightened. 9. To You, O Lord, I would call, and to the Lord I would supplicate. 10. "What gain is there in my blood, in my descent to the grave? Will dust thank You; will it recite Your truth?" 11. Hear, O Lord, and be gracious to me; O Lord, be my helper." 12. You have turned my lament into dancing for me; You loosened my sackcloth and girded me with joy. 13. So that my soul will sing praises to You and not be silent. O Lord, my God, I will thank You forever.

Approach #1:

2. רד"ק תהלים פרק ל פסוק יב

(יב) הפכת מספדי למחול לי. שהייתי מתאבל על נפשי אם תאבד, ואתה בשרתני ואמרת לי על יד נביאך: גם ה' העביר חטאתך לא תמות (שם), הנה הפכת מספדי למחול לי. פתחת שקי, שאזרתי והתעניתי על חטאי, פתחת אותו בבשורתך. ותאזרני שמחה, תחת השק:

Approach #2:

3. מצודת דוד תהלים פרק ל פסוק יב

(יב) הפכת – הלא רבות פעמים הפכת מספדי למחול והשק אשר שמתי על מתני בעבור האבל והצער הלא התרת אותו מעלי ואזרתי בשמחה לזה גם עתה חנני:

Approach #3:

4. בראשית פרק מו

א ויסע ישראל וכל-אשר-לו ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק: ב ויאמר אלהים | לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב | יעקב ויאמר הנני: ג ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל-תירא מרדה מצרימה כי-לגוי גדול אשימה שם: ד אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם-עלה ויוסף ישית ידו על-עיניך:

1. And Israel and all that was his set out and came to Beer sheba, and he slaughtered sacrifices to the

God of his father Isaac. 2. And God said to Israel in visions of the night, and He said, "Jacob, Jacob!" And he said, "Here I am." 3. And He said, "I am God, the God of your father. Do not be afraid of going down to Egypt, for there I will make you into a great nation. 4. I will go down with you to Egypt, and I will also bring you up, and Joseph will place his hand on your eyes.

5. רש"י בראשית פרק מו פסוק ח

לאלהי אביו יצחק – חייב אדם בכבוד אביו יותר מצבד זקנו לפיכך תלכ צינחק ולא באצרכם:

6. ספר סדורו של שבת (הובא בעיטורי תורה דף 415)

ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק... רש"י והרמב"ן בשם חז"ל מתקשים למה יצחק

ולא אברהם?

ויש לומר, הנה הדין לפי חז"ל (ברכות, נד): חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. ויש שני סוגי הודיות: א. כשיש לו צרה וניצל ממנה מודה לה' על מה שניצל. אבל יותר טוב היה לו לא היה קורה כלל המקרה המעציב, כי בכל אופן היה לו צער ממנו. ב. אוהבי ה' אינם מרגישים בצערם, ומודים לה' שעל ידי הצלתם נתגדל שמו של הקב"ה. כמו הצלת אברהם מאור כשדים ודניאל מגוב אריות, כי לא יוכל להתקדש שם ה' אם לא תהיה מקודם סכנת הרעה.

ולכן, אחרי הנסים שקרו את יוסף ונתקדש שם שמים בפתרון החלומות, היו חביבות בעיניו הצרות – ויזבח לאלהי אביו יצחק, כי מדתו של יצחק דין, זבח תודה החיוב עש"י דין על הצרה שהייתה לו עד עתה. סדורו של שבת

7. The Hirsch Psalms (30:12)

הפכה וגו'. "Once the experience of suffering caused me to come to this conclusion and thus to return to God, I came to the realization that the very same event which I first deplored as a step toward the grave was actually one of the most blissful import. Hence, instead of putting on sack-cloth, I girded myself with new, joyful energy. For the fact that the Lord did not keep me in my state of prosperity which threatened to cause my moral stagnation, but instead sent me a reprimand in the form of suffering, was ample proof to me that the Lord still had confidence in my ability to improve further, and that He still expected me to perform achievements of faithful service in my life."

8. ויקרא פרק י

א ויקחו בני־אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשִּׂמוּ עָלֶיהָ קֶטֶרֶת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: ב וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי יְהוָה: ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה | לֵאמֹר בְּקֶרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל־פְּנֵי כָל־הָעָם אֶכָּבֵד וַיֵּדֶם אֶהֱרֹן:

1. And Aaron's sons, Nadab and Abihu, each took his pan, put fire in them, and placed incense upon it, and they brought before the Lord foreign fire, which He had not commanded them. 2. And fire went forth from before the Lord and consumed them, and they died before the Lord. 3. Then Moses said to Aaron, "This is what the Lord spoke, [when He said], 'I will be sanctified through those near to Me, and before all the people I will be glorified.'" And Aaron was silent.

9. רש"י ויקרא פרק י פסוק ג

וידם אהרן – קבל שכר על שחיקתו. ומך שכר קבל, שנתייחד עמו הדיבור, שנאמר לו לבדו פרשת שחיקתו:

יין:

10. Artscroll Commentary on Sefer Tehillim (page 366)

(8)

(A)

Rabbi Israel of Rizhin explained this verse: Some people complain when God afflicts them. Others accept pain more graciously and make no utterance. However, inwardly they seethe with anger and resentment. A much higher level of resignation to God was achieved by Aaron the High Priest whose reaction to the death of his two sons, Nadav and Avihu, was *וַיִּדָּם אַהֲרֹן* 'and Aaron was completely still' (Lev. 10:3). [שתיקה means external 'silence', *וַיִּדָּם* means to be internally 'still' like a דומם 'an inanimate object'.] He accepted God's ac-

tion with complete calm. But David was even greater. He did not merely accept punishment, he welcomed it, for he saw with clarity the tremendous benefits reaped by his soul as a result of God's criticism and rebuke. As God smote him, he sang *וְלִמְעַן יוֹדֶהָ כְבוֹד* 'So that my soul will sing to You'. *וְלֹא יִדָּם* 'and I will not be still' i.e. like Aaron, *HASHEM* the Merciful, even when You are *אֱלֹהֵי* 'my God' of Judgment — i.e. under all circumstances, both good and bad — *לְעוֹלָם אֲדִירָה* 'Forever will I thank You.' (u)

11. מלבי"ם תהלים פרק ל פסוק יג

(יג) למען יזמרך כבוד, כדי שהנפש שבי שנקראת בשם כבוד יוכל לזמרך, ולא ידום ויפסק ע"י המיתה מן נעים זמרות ישראל, וא"כ אחר שעקר התכלית שבעבורו החיית אותי, היה כדי שאזמר לך לכן גם אני אעשה כן וה' אלהי לעולם אודך:

12. ספר עיטורי תורה פרשת שמיני דף 53

ר' ליפמן, חותני אמר: חז"ל מרימים על נס שתיקתו של אהרן על מות נדב ואביהו. ורש"י בשם תורת כהנים מביא שאהרן "קבל שכר על שתיקתו ומה שכר שנתייחד עמו הדבור שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין", אבל יותר גדול מה שנאמר אצל דוד: "למען יזמרך כבוד ולא ידום" (תהלים ל. י). אפילו בעצמת הצער והכאב, המשיך לומר אל ה' ולא ידום... כן, דבר נפלא — אמר חרבי מקוצק.

(3)

13. תהלים פרק קכב

(ו) שאלו שלום ירושלם ישליו אהביך:

6. Pray for the peace of Jerusalem; those who love you will be serene.

14. רד"ק תהלים פרק קכב פסוק ו

(ו) שאלו. אומרים בני הגלות: שאלו מהאל יתברך שלום ירושלים, ושלום ירושלים הוא קיבוץ הגליות. כי עד אותו העת לא יהיה לה שלום, כי נלחמים עליה ערלים וישמעאלים. ואומר אחר כן כנגד ירושלים: ישליו אוהביך, והם ישראל בגלות שהם מתאבלים על חורבנה:

15. מלבי"ם תהלים פרק קכב פסוק ו

(ו) שאלו, אחר שבאר שירושלים היא המעמדת חבור הגויה הכללית ואחדותה, אומר כמו שאם תשאל לשלום הגויה האישית נשיב לו ששלומה תלוי אם האיברים והכחות שבגויה מקושרים ויש להם שלום יחדיו, כי בעת יעשה פירוי ביניהם אז יבא המות, כן אם ישאלו לשלום ירושלים נאמר התשובה ששלומה תלוי אם ישליו אהביך, אם אוהבי ירושלים יהיה ביניהם שלום פנימית בזה תלוי שלום ירושלים. אחר שעקר ענין ירושלים היא אחדות האומה, וא"כ אם יתעורר בין אישיהם ריב ומדנים ופירוד לבבות לא נמצא שלום ירושלים, כי עקר שלומה היא אם היא, כעיר שחברה לה יחדיו, לא אם יתפרדו, והנה יש הבדל בין שלום ובין שלום השלום החיצוני ושלום הוא השלום הפנימית, אמר שע"י שישראל יהיה להם שלום פנימית שעז"א אוהביך, שיהיה אהבה ביניהם הגם שלא יהיה להם שלום עם אויביהם החיצונים זה יגרום שלום ירושלים החיצון, ואז ע"י.

16. בראשית פרק יד

יח ומלכ־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לָחֶם וְיֵין וְהוּא כֹהֵן לֵאלֹהֵי עֵלְיוֹן: יט וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אֲבִרָם לֵאלֹהֵי עֵלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: כ וּבְרוּךְ אֱלֹהֵי אֲשֶׁר־מִגֵּן צָרֶיךָ בְּיָדְךָ וַיִּתֵּן־לוֹ מַעֲשֶׂר מְכֹל:

18. And Malchizedek the king of Salem brought out bread and wine, and he was a priest to the Most High God. 19. And he blessed him, and he said, "Blessed be Abram to the Most High God, Who possesses heaven and earth. 20. And blessed be the Most High God, Who has delivered your adversaries into your hand," and he gave him a tithe from all.

17. אבן עזרא בראשית פרק יד פסוק יח

... ושלם הוא ירושלים

18. אבן עזרא תהלים פרק עז פסוק ג

(ג) ויהי בשלם – היא ירושלם אולי נקראה כן כי היא שלימה כנגד שער השמים או שהיא ראויה להיות בשלום או קראוה כן על דרך תפלה כדרך שאלו שלום ירושלם:

19. בראשית פרק כב

יג וַיֵּשֶׂא אֲבִרָהִם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל אֲחֵר נֹאחֵז בִּסְבָךְ בְּקֶרְנָיו וַיִּלֶךְ אֲבִרָהִם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַחַת בְּנוֹ: יד וַיִּקְרָא אֲבִרָהִם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה | יֵרָאָה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהָר יְהוָה יֵרָאָה:

13. And Abraham lifted up his eyes, and he saw, and lo! there was a ram, [and] after [that] it was caught in a tree by its horns. And Abraham went and took the ram and offered it up as a burnt offering instead of his son. 14. And Abraham named that place, The Lord will see, as it is said to this day: On the mountain, the Lord will be seen.

20. רש"י בראשית פרק כג פסוק יד

(יד) ה' יראה - פשוטו כתרגומו, ה' יצחק ויראה לו את המקום הזה להשרות בו שכינתו ולהקריב כאן קרבנות:

21. בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נו

אברהם קרא אותו יראה שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, שם קרא אותו שלם שנאמר (בראשית יד) ומלכי צדק מלך שלם אמר הקב"ה אם קורא אני אותו יראה כשם שקרא אותו אברהם, שם אדם צדיק מתרעם, ואם קורא אני אותו שלם אברהם אדם צדיק מתרעם, אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם יראה שלם ירושלים,

22. הרב מאיר שפירא מלובלין (הובא בעיטורי תורה דף 168)

וַיֵּקָא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲגַת־אֵיל אֲסַר נָאֲסוּ בְּסִבְךָ דְּקָרְנִי וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־

מַעֲלָה וַיַּעֲלֶהוּ לַעֲלֵה מִסַּחַת בְּנוֹ: (כב, יג)

וירא והגת איל אחר נאחו בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו... לפי המדרש (ילקוט שמעוני, וירא צט) עשה השטן כל מיני תחבולות כדי להפריע ולעכב את אברהם שלא יעשה מעשה העקידה. וכשלא הועילו לו כל מוימותיו, הלך ונעשה לפניהם כנזר גדול שלא יוכלו לעבור וכו'. מדוע אסור לא עלה כלל על דעתו של אברהם שמא כל עניין האיל הוא מעשה שטן, לרמותו כדי שלא יעקוד את יצחק? ולמה מיד כשראה את האיל, ויעלהו לעלה תחת בנו? הודאות הזאת מניין? — כנראה שאברהם היה בטוח שהאיל הוא מוקדש לעולה תחת בנו בראותו אותו, נאחו בסבך, מכיוון שראה שיש כאן תסבוכת ומעצור, הבין שזה מן השמים, דבר מצוה, כי מעשה שטן הוא חר וחלק.